

KİTAP

Kitap Adı: 50 Soruda
Teknolojik Gelişmeler ve
Hayatımız

Yazar: Hayri Kozanoğlu

Sayfa Sayısı: 147

Yayın Yeri: İstanbul

Ümit Keskin*

Doğanın ayrı ayrı var olan her bir parçasında ve bir bütün olarak kendisinde de olduğu gibi sanayileşme, basitten karmaşığa doğru dönüşen evrimsel bir süreç olduğu kadartoplumsallığın bir sonucu olarak gerçekleşmesiyle devrimsel bir niteliğe de sahiptir. Orijinal biçimleriyle doğada olağan mekân ve zamanlarında dönüşen insanın kendisi, akli, zekâsı ve öğrenmesi gibi birçok olgu, sanayileşme sürecinde bilgi ve teknolojiyle beraber farklı araç ve yöntemlerin kullanılmasıyla normal hızlarından daha büyük bir süratle

ve tabii ortamlarından çıkarılarak suni mekânlarda yapaylaştırılır veya yeniden üretilir. Dünya toplumu ise üretim araçları, yöntemleri ve süreçlerinin sayısı artıp niteliği değiştiği ve bunlarla elde edilen robotlar, akıllı cihazlar, yapay zekâ ve öğrenen makineler gibi güncel ürünleri tekrar tekrar üretip günlük hayatta daha yaygın olarak kullanıp bu ürünleri farklı şekillerde birbiriyle ilişkilendirdikçe giderek sanayileşir.

Sanayileşme bazı kendine has dönüşümlerin günümüzdeki hızı

* Dr., Makina Mühendisleri Odası, Yayın Birimi - umit.keskin@mmo.org.tr

ve eriştiği nokta, farklı ülke ve toplumlarda düşünüp hissederek yaşayan dünya insanların bazen korkuyla hareket etmesine sebep olur, ama başka zamanlarda da bu korku dehşete veya heyecan ve coşkuya dönüşüp bizleri meraklandırarak sorular sormaya ve cevaplar aramaya iter. Bu ve benzeri arayış süreçlerinde, bizi duygulandıran gelişmeler üzerinde düşünmemizi sağlayan ve toplum olarak neye öncelik vermemiz gerektiğini bir kez daha hatırlatan bazı kitaplar vardır. Bu kitaplardan birisi de Hayri Kozanoğlu'nun "50 Soruda Teknolojik Gelişmeler ve Hayatımız" isimli çalışmasıdır.

Altınbaş Üniversitesi'nde İşletme Fakültesi'nde profesör olarak görev yaptığı Ağustos 2018 tarihinde Altınbaş Yayınları tarafından "50 soruda" dizisi kapsamında yayımlanan kitabında Kozanoğlu, bulut teknolojisi, insansız hava araçları, sosyal robotlar, dijital kişisel asistanlar ve benzeri konularda akılları meşgul eden soruların bir kısmını gözler önüne seriyor. Yazar, sözü edilenlerin yanı sıra sürücüsüz arabalar, artırılmış gerçeklik, otomasyon tarımı ve dijital emek gibi üzerlerinde tartışma yürütülen alanlara da değiniyor.

Kitapta dikkatleri çeken en temel özelliklerden bir tanesi, sanayileşmenin mümkün olduğunca hem toplum yanlısı hem de toplum karşıtı etkilerinin ele alınmasıdır. Teknolojik gelişimin sadece toplum için olumlu etkilerinin olmadığı

aynı zamanda olumsuz ve tehlikeli yönlerinin de olabileceğini okura tekrar hatırlatmasıdır. Yani okurun eş zamanlı bir şekilde çift eksenle düşünmeye sevk edilmesi ve hatta farklı kaynakların sunduğu bilgilerin yardımıyla kendi kendisiyle fikir yürütmeye davet edilmesidir. Örneğin, akıllı robotların başta ABD, Çin ve Rusya gibi ülkeler arasında gelişen silahlanma yarışında savaş araçları olarak kullanılması vasıtasıyla savaşlarda gerçekleşecek sivil ölüm riskinin azalacağı iddiası ile dakikalar içerisinde kitlesel yıkımlar veya yaşam kayıplarıyla karşılaşılabilmesi olasılığı birlikte okura sunuluyor. Benzer tarzda, paylaşım ekonomisi konusunda da bir hizmeti talep eden ve sunanları bir araya getiren platform biçimine bürünmüş şirketler kanalıyla bir müzik enstrümanı veya ulaşım aracı gibi maddi varlıkların, paranın veya boş zamanın paylaşılması sonucu yaratılan dayanışma kültürü ile bu platformlar aracılığıyla paylaşım kavramının anlamsız hâle getirilerek yeni kâr alanları oluşturulması ve yakın ilişkilerin dahi bundan zarar görmesi beraberce takdim ediliyor. Özetlersek, sanayileşme konusunda farklı bakış açılarını içeren bir formatta düzenlenen soru-cevaplar, çağımızda okurun otomatik olarak öğrendiği içgüdüsel ve bireyci biçimden ziyade neden-sonuç ilişkileriyle hem kendisi hem de toplum için kendi karar mekanizmasını işletmesine ve düşünsel konumunu netleştirmesine zemin hazırlıyor.

Kitabın çok sade ve anlaşılabilir bir dille yazılmış ve güncel oluşu, son teknolojik gelişmeler ve etkileri hakkında hızlı bilgi elde edilmesini kolaylaştırıyor. Bu, en son teknolojik terimlerin kendilerinden daha basit kelimelerle açıklanması ve yazarın mesajlarını soru-cevap formunda aktarmasıyla mümkün kılınıyor. Mesela, "internet" terimi kısaltılıp "citizen" kelimesiyle sentezlenerek internette sorumlu yurttaş veya genel ağa bağlı yaşayan yurttaş anlamına gelen "netcitizen" tarif ediliyor. Kitabın daha sonraki sayfalarında ise kalıcı işler yerine yaygın geçici işlerin birbirinden bağımsız ve kısa süreli çalıştırılan işçilerle gerçekleştirildiği ekonomi anlamına gelen "gig ekonomisi" terimi ve aynı yalınlıkla iletilen başka terimler göze çarpıyor.

Genel itibarıyla, "Dijital demokrasi mümkün mü?" ve "Dijital Uçurum Derinleşiyor mu?" gibi ilginç soruları irdeleyen bu kitaptan üniversite öncesi süreçlerde eğitim alan gençler, üniversite öğrencileri, farklı sektörlerde çalışan mühendisler, akademisyenler, yetkililer ve değişik mesleklerden okuyucular kesinlikle teknik düzeyde faydalanabilecektir. Yukarıda ifade edilenler dışında kitapta yer alan diğer eğitici sorular ve cevapları da heyecanla merak eden genel okuyucu kitlesi ise Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu'nun bizleri teknoloji ve sanayileşme konularında yeni sorular sormaya, araştırmaya ve paylaşmaya davet eden "50 Soruda Teknolojik Gelişmeler ve Hayatımız" adlı yapıtından gündelik hayatta yararlanabilecektir. ◀◀